

บทคัดย่อ

ความสำคัญที่เพิ่มขึ้นของภาคที่ไม่ใช่เกษตรไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่มีการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตของประเทศจากภาคการเกษตร และภาคการผลิตที่มีผลผลิตจากภาคการเกษตรเป็นวัตถุดิบไปสู่ภาคการผลิตที่มีกระบวนการผลิตขั้นสูงและใช้วัตถุดิบจากภาคการเกษตรน้อยลง การคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อแข่งขันกับสินค้าจากต่างประเทศได้ดำเนินไปอย่างเข้มข้นนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ซึ่งถ้าการดำเนินการเป็นไปตามแผนฯ จริง ส่วนใหญ่ของมูลค่าการส่งออกที่เกิดขึ้นย่อมจะตกกับประเทศไทย แต่ด้วยเหตุที่สินค้าส่งออกอันดับต้น ๆ ของไทยได้เปลี่ยนจากผลผลิตภาคการเกษตรหรือผลผลิตที่ใช้ผลผลิตภาคการเกษตรเป็นวัตถุดิบไปสู่ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม เช่น รถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกล่าวกันว่าไทยมีบทบาทเป็นเพียงโรงงานประกอบชิ้นส่วนเท่านั้น จึงมีข้อวิจารณ์กันมากว่าการส่งเสริมการส่งออกของไทยไม่ได้สร้างประโยชน์ และมูลค่าเพิ่มมากมายดังที่ตัวเลขการส่งออกชี้ไว้

ตะวันออกกลางเป็นตลาดส่งออกที่มีศักยภาพสูงและจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้น แต่ประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับตลาดตะวันออกกลางน้อยมาก ข้อมูลล่าสุดในปี 2549 แสดงให้เห็นว่าการส่งออกสินค้าของไทยไปยังตะวันออกกลางมีส่วนแบ่งเพียงร้อยละ 4.6 ของมูลค่าส่งออกของไทยโดยรวมเกือบ 5 ล้านล้านบาท ส่วนแบ่งการส่งออกสินค้ากลุ่มต่างๆ ของไทยในตลาดตะวันออกกลางไม่ต่างกันมากนักเมื่อแยกเป็นประเภทสินค้า ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยสามารถเจาะตลาดตะวันออกกลางได้เพียงร้อยละ 2 ของมูลค่าตลาดเกือบ 8 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งๆ ที่สินค้านำเข้าสำคัญของตะวันออกกลางจำนวนไม่น้อยเป็นสินค้าที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบในตลาดโลกทั้งสิ้น ความจริงข้อนี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษา ว่าการเพิ่มการส่งออกสินค้าที่เป็นที่ต้องการของตะวันออกกลางจะสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยมากน้อยเพียงใด

แบบจำลองที่ใช้ในรายงานฉบับนี้คือ แบบจำลองดุลยภาพครอบคลุมทุกส่วนหรือแบบจำลอง Computable General Equilibrium (CGE) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นจากรากฐานทางทฤษฎีของเศรษฐศาสตร์จุลภาค โดยอิงข้อมูลเทคโนโลยีการผลิตของตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input – Output Table) ปี 2543 และการไหลเวียนของสินค้าและมูลค่าต่าง ๆ ตามตารางบัญชีสังคม (Social Accounting Matrix) ปีเดียวกัน ผลการจำลองการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกสินค้าสำคัญ 12 ชนิด จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มมากขึ้นเพียงใด ได้ให้คำตอบที่มีความสำคัญในทางนโยบายเป็นอย่างยิ่ง เพราะได้ชี้ให้เห็นว่าผลประโยชน์ที่วัดจากการสร้างมูลค่าเพิ่มมีความสัมพันธ์กับภาคเกษตร ทิศทางการส่งออกที่ผ่านมาของประเทศไทยจึงอาจไม่ใช่ทิศทางที่ถูกต้องและควรได้รับการเปลี่ยนแปลง

Abstract

The increasing importance of the non-agricultural sector is not a surprise. It has been supported by systems of industrial protection that change the structure of the Thai economy from agriculture and agricultural based industries to highly processed and less agricultural based industries. Protection for import competing industries has been very high since the beginning of the First National Development Plan. If this is successfully implemented, most of the export revenue should be in Thailand. But, because of the fact that most of the top ranked exports of Thailand have been replaced by manufacturing products which Thailand is only a point of assembly. There has been criticism that the high export value does not benefit Thailand and does not provide much value-added to the country as indicated by the export value.

The Middle-East is a market with high potential and has an important role to play in the world market. But Thailand has paid less attention to the area. The most up to date data in 2006 show that Thailand's export to the area shared only around 4.6% of total export of 5 thousand billion baht. A disaggregation by products also shows similar shares. On the other side, import from Thailand has an insignificant share of only around 2% of the US\$ 80 billion of the Middle East's total import bill. Despite the fact that much of the Middle East's imports are products that Thailand has comparative advantage. This fact points to a need to study and to investigate the benefit that Thailand will gain from increasing export to the Middle East.

The Model that is employed in this study is a Computable General Equilibrium Model (CGE). It is theoretically based on Microeconomics Theory. The database includes production technologies that are provided by the Input-Output Table 2000 and the circular flow of The Thai Economy as explained by a Social Accounting Matrix (SAM) of the same base year. Simulations of increases in export of 12 major products point to impacts on value-added that favor major agricultural products. This is very important for policy decisions and suggests that our trade policies have to be reviewed and revised.